

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marek Sychowicz (przewodniczący)
SSN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)
SSA Michał Kłós

w sprawie z powództwa I.S. i R.S.
przeciwko M.S. i D.S. - "K." Spółce Cywilnej,
z udziałem Rzecznika Ochrony Konsumentów działającego w imieniu i na rzecz
powodów
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 28 listopada 2007 r.,
zażalenia Rzecznika Ochrony Konsumentów na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 22 czerwca 2007 r., sygn. akt [...],

- 1) **uchyla punkt II zaskarżonego postanowienia, orzekający o odrzuceniu zażalenia;**
- 2) **odrzuca zażalenie w pozostałej części.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2007 r. Sąd Apelacyjny zarządził zwrot wniosku o zwolnienie powodów od kosztów sądowych i odrzucił zażalenie powodów na postanowienie tego Sądu z dnia 27 marca 2007 r. o odrzuceniu zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Uzasadniając swoje orzeczenie Sąd Apelacyjny stwierdził między innymi, że profesjonalny pełnomocnik powodów nie załączył stosownego oświadczenia o stanie rodzinnym i dochodach do zawartego w zażaleniu wniosku o zwolnienie powodów od kosztów sądowych, co spowodowało niezaskarżalny zwrot tego wniosku na podstawie art. 102 ust. 4 u.k.s.c., a konsekwencją tego było jednoczesne odrzucenie zażalenia na podstawie art. 130² § 3 k.p.c., jako nie opłaconego.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł uczestniczący w sprawie Rzecznik Ochrony Konsumentów działający na rzecz powodów wskazując, że jest on z ustawy zwolniony od kosztów sądowych, zaś powodowie wielokrotnie już składali stosowne oświadczenia o ich stanie rodzinnym i dochodach. Wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z uwagi na to, że zażaleniem objęto całe postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 22 czerwca 2007 r., a więc także niezaskarżalne orzeczenie o zwrocie wniosku o zwolnienie powodów od kosztów sądowych (art. 394 § 1 pkt 1 oraz art. 394¹ § 1 i 2 k.p.c.), zażalenie w tej części należało odrzucić, jako niedopuszczalne (art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 394 § 3 k.p.c.).

W pozostałej części zażalenie jest skuteczne.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego należy uznać za już utrwalone stanowisko, że mimo istotnej zmiany przepisów o kosztach sądowych nie stracił aktualności pogląd, iż obowiązek uiszczenia opłaty przy wniesieniu pisma do sądu nie ogranicza prawa żądania zwolnienia od kosztów sądowych, a zatem niedopuszczalne jest odrzucenie nie opłaconego środka odwoławczego

wniesionego przez zawodowego pełnomocnika, jeżeli domagał się on jednocześnie w imieniu strony zwolnienia od kosztów sądowych w zakresie obejmującym ten środek, nawet jeżeli wniosek ten został prawomocnie oddalony. W tej sytuacji konieczne jest wezwanie pełnomocnika do uiszczenia należnej opłaty w trybie art. 130 § 1 k.p.c. (porównaj między innymi orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 1976 r. III CZP11/76, OSNC z 1976 r., nr 7-8, poz. 162, z dnia 21 kwietnia 1999 r. I CKN 1461/98, OSNC z 1999 r., nr 11, poz.196, z dnia 31 maja 2006 r. IV CZ 40/06, i z dnia 6 października 2006 r. V CZ 66/06, nie publ.).

Takie samo stanowisko zajął Sąd Najwyższy w odniesieniu do sytuacji, gdy zawodowy pełnomocnik w złożonym środku odwoławczym zawarł wniosek o zwolnienie strony od kosztów sądowych, jednak nie dołączył do niego stosownego oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym strony, co spowodowało niezaskarżalny zwrot wniosku na podstawie art. 102 ust. 4 u.k.s.c. (porównaj między innymi postanowienia z dnia 7 listopada 2006 r. I CZ 69/06 i z dnia 10 stycznia 2007 r. I CZ 123/06, nie publ.). Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela argumentację prawną zawartą w powyższych orzeczeniach. O nie opłaceniu środka odwoławczego można bowiem mówić jedynie wówczas, gdy w chwili jego wniesienia istnieje obowiązek uiszczenia opłaty. Złożenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych wyłącza obowiązek uiszczenia opłaty od pisma objętego wnioskiem. Nie ma podstaw do uzależnienia takiego skutku od dalszych losów wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, bowiem w konsekwencji prowadziłoby to do rozszerzającej wykładni art. 130² § 3 k.p.c., co jest niedopuszczalne ze względu na jego wyjątkowy charakter. Powodowałoby to także skutki nie do przyjęcia, gdyż w sytuacji niezaskarżalnego zwrotu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, strona nie miałaby już żadnej możliwości uiszczenia takiej opłaty, skoro jednocześnie Sąd odrzucałby środek odwoławczy. Na niedopuszczalność wykładni prowadzącej do takich rezultatów zwrócił już uwagę Sąd Najwyższy w powołanej uchwale z dnia 26 lutego 1976 r. II CZ 11/76.

W konsekwencji za nietrafne należy uznać stanowisko Sądu Apelacyjnego zawarte w zaskarżonym postanowieniu, że podlega odrzuceniu na podstawie art. 130² § 3 k.p.c., jako nie opłacone, zażalenie wniesione przez zawodowego

pełnomocnika, zawierające wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, nawet jeżeli wniosek ten został zwrócony z uwagi na nie dołączenie do niego oświadczenia, o którym mowa w art. 102 ust. 2 u.k.s.c. W takiej sytuacji przewodniczący powinien wezwać pełnomocnika do uiszczenia opłaty w terminie tygodniowym.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie o odrzuceniu zażalenia.